

1. PIELIKUMS

VIDES PĀRRAUDZĪBAS VALSTS BIROJA UN BIROJA PIEAICINĀTĀ EKSPERTA KOMENTĀRU PĀRSKATS

1.	Vides pārraudzības valsts birojs (2011. gada 7. februāris Nr. 3-01/170)	
1.1.	Noslēguma ziņojumam pievienotajā "Atzinuma prasību izpildes pārskatā" ir norāde, ka būtiskākie sabiedrību interesējošie jautājumi saistībā ar ietekmi uz vidi un plānotās darbības risinājumiem, kā arī institūciju sniegtā informācija un priekšlikumi ir atspoguļoti atzinuma prasībās, tad atzinuma prasību izpildes pārskats sniedz norādes par veiktajām izmaiņām. Lai gan atzinumā par darba ziņojumu bija prasība noslēguma ziņojumā iekļaut sabiedriskās apspriešanas rezultātu apkopojumu un novērtējumu, šai pārskatā nav uzskatāma ekspertu, institūciju un nevalstisko organizāciju priekšlikumu izvērtējuma. Institūcijas un nevalstiskās organizācijas - Latvijas Hidroekoloģijas institūts, Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta Vides pārvalde, biedrība "Vides aizsardzības klubs", "Koalīcija dabas un kultūras mantojuma aizsardzībai", "Koalīcijas dabas un kultūras mantojuma aizsardzībai" vēstule ar 262 Bolderājas un Daugavgrīvas iedzīvotāju parakstiem, Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālās vides pārvalde, Dabas aizsardzības pārvalde, Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments - komentāros par noslēguma ziņojumu atkārtoti vērš ziņojuma autoru uzmanību par ziņojumā sniegtās informācijas nepilnīgumu saistībā ar vairākiem jautājumiem, tai skaitā izņemamās grunts kvalitātes novērtējumu un grunts iespējamo novietojumu, plānotās darbības atbilstību teritorijas plānojumam, pagaidu grunts novietnes konstrukcijas drošību un iedzīvotāju drošību, peldoties un uzturoties plānotās grunts krautnes tuvumā, ietekmes uz ainavu un rekreācijas resursiem pie Rietumu	Skat. pievienoto valsts institūciju un nevalstisko organizāciju komentāru pārskatu.

	<p>mola izvērtējumu, ziņojumā lietoto terminu "pagaidu grunts deponēšanas atbērtne", par plānotās darbības ietekmi uz Rīgas līča krasta erozijas procesiem, ietekmi uz dabas parka "Piejūra" dabas lieguma zonas "Vecdaugava" teritoriju. Sabiedrības un institūciju priekšlikumu uzskatāms apkopojums un izvērtējums, iespējams, mazinātu sabiedrības negatīvo attieksmi saistībā ar plānoto darbību un sniegtu uzskatāmu informāciju sabiedrībai, valsts un pašvaldību institūcijām un lēmumu pieņēmējiem. Bez tam arī likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" pašlaik spēkā esošās redakcijas 17.panta (7)daļa paredz ziņojumā iekļaut pārskatu par sabiedrības sniegtajiem priekšlikumiem, norādot, kā priekšlikumi ir ņemti vērā. Lai arī noslēguma ziņojums iesniegts pirms šīs redakcijas spēkā stāšanās, arī iepriekšējā likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" redakcijas 19.panta (1) daļa paredzēja noslēguma ziņojumā ietvert pārskatu par darba ziņojuma sabiedrisko apspriešanu.</p>	
1.2.	<p>Noslēguma ziņojumā nav "Atzinuma prasību izpildes pārskatā" norādītā 3.72.attēla. Noslēguma ziņojuma 198.lpp. tiek sniegtas neprecīzas atsauces uz attēliem.</p>	<p>Kļūdas labojums noslēguma ziņojumā:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Atzinuma prasību izpildes pārskatā” jābūt minētam 3.79. attēlam; • 198. lpp. 4.39. un 4.40. attēla vietā jābūt atsaucei uz attiecīgi 4.45. un 4.46. attēliem.
1.3.	<p>Noslēguma ziņojumam ir pievienoti 2009.gadā sagatavoto pieejas kanāla kuģu ienākšanai Rīgas ostā rekonstrukcijas projekta skices kanāla trašu projekta plāni. Domājams, ka ziņojumam pievienotie kuģošanas kanāla garenprofili arī atbilst 2009.gada situācijai, taču tas nav norādīts. Tai pat laikā Vides pārraudzības valsts birojs ir saņēmis "Koalīcija dabas un kultūras mantojuma aizsardzībai" vēstuli, kurā ir izteikts viedoklis, ka ietekmes uz vidi novērtējums tiek veikts darbībai, kas jau ir veikta vai pašlaik tiek īstenota, un ir iesniegusi 2011.gada 13.janvārī laikrakstā "Čas" publicēto interviju.</p>	<p>Pieejas kanāla kuģu ienākšanai Rīgas ostā garenprofili ietverti 1. pielikumā. Šie garenprofili ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros sagatavoti 2010.gadā, izmantojot Rīgas Brīvostas pārvaldes 2009. gada gultnes mērījumu datus.</p> <p>Esošā pieejas kanāla raksturlielumi, atbilstoši 2009.gadā veiktajiem dziļummērījumiem ir šādi: platums- aptuveni 100 m, neskaitot apgriešanās baseinus, garenprofila dziļumatzīmes 2009.gadā: ~14-15 m pie Rīnūžiem, 16 m pie moliem.</p> <p>Projekta skice Kanāla rekonstrukcijai tika izstrādāta 2009.gadā</p>

	<p>Lūdzam paredzētās darbības ierosinātāju izvērtēt sniegto informāciju un sagatavot argumentētu viedokli šai jautājumā, nepieciešamības gadījumā koriģējot noslēguma ziņojumā sniegto informāciju.</p>	<p>un precizēja divus alternatīvus variantus kanāla šķērsprofilu, garenprofilu un pieeju jaunbūvējamām dziļūdens piestātnēm risinājumiem. Paredzamais kanāla gultnes platums abos variantos ir 180 m, gultnes atzīme kanāla sākumdaļā -17,00 m BS, bet rekonstruējamā posma beigu daļā -15,00 m BS. Kanāla rekonstrukciju tiek plānots veikt ne ilgāk par 2018.gadu un tās īstenošanai ir pakārtota terminālu attīstība abos Daugavas krastos un attiecīgo dziļūdens piestātņu izbūve.</p> <p>Remontpadziļināšanas darbi pieejas kanāla posmā Daugavas grīvas rajonā, posmā no „B” bojas līdz Rīnūžiem tiek veikti atsevišķos rajonos, lai nodrošinātu kuģošanas drošību un novērstu gadījumus, kad ostā nevar ienākt kuģis. Visiem remontpadziļināšanas darbiem ir izsniegtas LR normatīvajos aktos noteiktās atļaujas. Remontpadziļināšanas darbu rezultātā Daugavas grīvas rajonā, posmā no Rīnūžiem līdz „B” bojai kanāla garenprofila dziļumatzīmes svārstās no 14-15 m līdz 16 m, maksimālo- vairāk kā 16 m- dziļumu sasniedzot Rīgas jūras līcī aiz moliem. Līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka ietekmes uz vidi novērtējums tiek veikts darbībai, kas jau ir veikta vai pašlaik tiek īstenota.</p>
1.4.	<p>Ņemot vērā eksperta atzinumu, jānovērš pretrunīgā informācija ziņojuma sadaļās "Mūsdienu ģeoloģiskie procesi" un "Krasta procesi". Ņemot vērā eksperta atzinumu un Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta 2011.gada 25.janvāra vēstulē norādīto, jāizvērtē noslēguma ziņojumā sniegtā informācija par iesāļo jūras ūdeņu ieplūšanu vai iespīšanasos lieguma teritorijā un nepieciešamības gadījumā jāveic tās korekcija (skat. arī noslēguma ziņojuma 14.pielikumu).</p>	<p>Tā kā 14. pielikumā ietvertais eksperta atzinums sagatavots cita darba – „Pagaidu grunts krautne pie Rietumu mola. Konceptuāls risinājums” (SIA Kurbada tilti, 2010) (skat. 213. lpp.) – ietvaros, tad ziņojuma izstrādātāji nevar veikt VPVB vēstulē norādītās korekcijas. Lai pilnīgi atspoguļotu dažādos viedokļus, tekstā precīzi norādīta atsauce uz pretrunīgo viedokli (215. lpp.) un pievienots pilns atzinuma teksts.</p> <p>Komentārs par iesāļā jūras ūdens ieplūšanu vai iespīšanasos lieguma teritorijā sniegts pārskata 2.2. punktā.</p>

1.5.	<p>Noslēguma ziņojumā sniegts skaidrojums, ka plānotai pagaidu grunts atbērtnēi nav piemērojams Ministru kabineta 1997.gada 1. aprīļa noteikumos Nr.112 "Vispārīgie būvnoteikumi" lietotais termins "pagaidu būve" (205., 219.lpp. norādīts, ka pagaidu atbērtnes pastāvēšanas laiks nepārsniegs 10 gadus), lai gan 35.lpp. lasāms " ... gar Rietumu molu ir izbūvējams pagaidu norobežojošais dambis ... Pagaidu dambja augšdaļa ir formējama ... ". Ziņojumā netiek sniegta informācija par iespējamo ietekmi uz vidi pagaidu grunts atbērtnes norobežojošo konstrukciju būvniecības laikā un netiek sniegta informācija, ko plānots darīt ar pagaidu grunts atbērtnes būvi (pa perimetru norobežojošais dambis) pēc pagaidu atbērtnes pastāvēšanas termiņa beigām (Atzinuma par darba ziņojumu 11., 20.punkts).</p>	<p>Informācija par iespējamo ietekmi uz vidi pagaidu grunts atbērtnes norobežojošo konstrukciju būvniecības laikā sniegta 206. un 212. – 213. lpp. Pagaidu atbērtnes apvaļņojuma dambju demontāžas radītās ietekmes jāvērtē tieši tāpat kā to būvniecības radītās ietekmes.</p>
1.6.	<p>Vides pārraudzības valsts biroja ieskatā nav izpildīts Atzinuma par darba ziņojumu 10.punktā norādītais, tai pat laikā ziņojuma 212.lpp. norādīts "Saskaņā ar pieejamajiem datiem pirmais robežlielums iepriekš analizētajos paraugos tiek pārsniegts pēc niķeļa satura un naftas produktu satura, tādēļ var prognozēt, ka būs nepieciešams veikt papildus grunts analīzes tās piesārņojuma noteikšanai". Līdz ar to, neveicot vismaz atsevišķas piesārņojuma ekotoksikoloģiskās analīzes jau ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā, netiek būtiski samazināts potenciālais risks turpmākā projekta realizācijai, kā tas jau norādīts Vides pārraudzības valsts biroja Atzinuma par darba ziņojumu 10.punktā.</p>	<p>Atbilstoši VPVB atzinuma par darba ziņojumu 10. punkta prasībām „... sniegt iespējami precīzu un pamatotu argumentāciju šādam pieņēmumam vai apstiprināt to ar mērījumu rezultātiem” tika veikta atkārtota detalizēta ostas arhīva materiālu un citu informācijas avotu izpēte un atbilstoši atzinuma prasībām noslēguma ziņojumā tika sniegta informācija par iespējamā piesārņojuma analīzēm teritorijā – papildināta 3.3.5. nodaļa. Ņemot vērā Vides pārraudzības valsts biroja atkārtoto komentāru, veiktas papildus analīzes grunts paraugiem, kas noņemti Daugavas gultnē 2009. gada novembrī. Paraugu izvietojuma shēma, testēšanas pārskati un analīžu rezultātu apkopojums sniegts 3. pielikumā. Saskaņā ar iegūtajiem rezultātiem MK noteikumos Nr. 475 noteiktais pirmais robežlielums nevienā no paraugiem netiek pārsniegts, kas liecina, ka šobrīd nav pamats veikts paraugu ekotoksikoloģiskās analīzes, kā arī nav paredzams, ka ekotoksikoloģiskās analīzes pirms grunts</p>

		<p>novietošanas jūrā būs jāveic būvdarbu laikā. Kopumā līdz šim veiktās grunts analīzes ļauj pietiekami ticami novērtēt iespējamo grunts piesārņojuma līmeni Daugavas gultnē un plānot nepieciešamās darbības.</p> <p>Tomēr, ja darbu izpildes gaitā tiks konstatēts grunts piesārņojums, tad kā jau tas norādīts ziņojuma 4.10.2. nodaļā, kā arī 247. lpp., nepieciešamības gadījumā tiks veiktas grunts ekotoksikoloģiskās analīzes saskaņā ar normatīvo aktu prasībām konkrētajam grunts apjomam, un grunts deponēšana vai novietošana pagaidu atbērtņē tiks realizēta, ņemot vērā šo analīžu rezultātus. Rīgas Brīvosta, vadoties pēc piesardzības principa, jau šobrīd ir paredzējusi, ka projekta realizācijas gaitā izraktā piesārņotā grunts tiks nodota atkritumu apsaimniekošanas organizācijām noglabāšanai vai attīrīšanai.</p>
1.7.	Ņemot vērā prognozēto gultnes erozijas procesu pastiprināšanos augšpus padziļināmā upes posmā (191.lpp.), jāizvērtē iespējamā gultnes erozijas ietekme Vanšu tilta tuvumā.	Ziņojuma 191.lpp. sniegtā informācija par gultnes erozijas procesu pastiprināšanos augšpus padziļināmā upes posma raksturo gultnes erozijas procesus tieši augšpus padziļināmā upes posma, kā tas arī ilustrēts ar 4.41. un 4.42. attēliem. Vanšu tilta tuvumā netiek prognozētas gultnes erozijas vai sedimentācijas procesu izmaiņas, kas būtu saistītas ar paredzēto darbību.
2.	Eksperta atzinums (20.01.2011.)	
2.1.	Piemēram, Noslēguma ziņojuma sadaļā „Krusta procesi” rakstīts, ka "saskaņā ar eksperta slēdzieni (atsauce uz 14.pielikumu) Buļļu salas jūras krasta līnijā nav konstatēti krasta pastāvīgas noskalošanas iecirkņi. Stipru vētru laikā novēroti atsevišķi izskalojumi, kas periodā starp vētrām veiksmīgi pašlikvidējušies"(215.lpp.). Bet tajā pat laikā 3.3.6. sadaļā „Mūsdienu ģeoloģiskie procesi”, kas būtiski pārstrādāta un papildināta, iekļautais materiāls viennozīmīgi	Skat. pārskata 1.4. punktu.

	<p>liecina par pretējo, t.i. par ilgstošu krasta un zemūdens nogāzes seklūdens joslas eroziju un jūras uzvirzīšanos sauszemei (89-96.lpp.).</p>	
2.2.	<p>Pretrunīgi vērtējama arī Noslēguma ziņojumā papildinātā informācija par ietekmēm uz dabas lieguma "Daugavgrīva" bioloģisko daudzveidību. Tā 4.13. sadaļā (218.lpp.) rakstīts "Jānorāda , ka pašreiz būtisku negatīvu ietekmi uz dabas liegumu rada tieši samazinātais iesāļūdens pieplūdums liegumā- tā samazinot piejūras zālāju floristisko daudzveidību ". Taču kā zināms, ilgstoši, vismaz kopš 1969.gada viesuļvētras līdz pat 2001.un 2005.gadu vētrām, liegumā iesāļie jūras ūdeņi vispār nevarēja ieplūst, jo no līča puses to pasargāja kāpu josla (tā līdz 0.5 km garā posmā tika noskalota minētajās pēdējās vētrās) . Tātad, turpat 30 gadus liegumā nebija jūras ūdens ieplūdes. Turpretim Noslēguma ziņojuma 3.6. apakšnodaļas „Dabas vērtību raksturojums" sadaļā 3.6.1. Dabas parka " Piejūra" lieguma "Daugavgrīva" raksturojums (118.lpp. sākums) rakstīts, ka "iesāļais jūras ūdens caur gruntsūdeni iespiežas dabas lieguma teritorijā, radot specifiskus apstākļus savdabīgas veģetācijas attīstībai". Tālāk 120.lpp. raksta, ka augstais halofītu īpatsvars liecina, ka iesāļais Rīgas līča ūdens tiešām regulāri sajaucas ar lieguma zonas ūdenstilpju saldūdeni palu un vētru laikā pārklājot daļu sauszemes" , vai 118.lpp. "palu un vētru laika iesāļās ūdens masas pārklāj krasta palienu līdz pat augstākajiem reljefa pacēlumiem, radot priekšnoteikumus un specifiskus apstākļus savdabīgas veģetācijas attīstībai". Rakstītais, ka halofītu izplatība liecina par iesāļo jūras ūdeņu ieplūšanu vai iespiešanos no līča puses zem kāpu joslas lieguma teritorijā, nav pamatots (apstiprināts) ar gruntsūdens hidroķīmisko</p>	<p>Noslēguma ziņojumā nav papildināta informācija par ietekmēm uz dabas lieguma "Daugavgrīva" bioloģisko daudzveidību. Uzskatām, ka VPVB pieaicinātā eksperta, kā arī Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta 2011. gada 25. janvāra vēstulē paustie dažādie viedokļi par iesāļā jūras ūdens pieplūduma iemesliem un apjomiem, nemaina secinājumu būtību, ka paredzētās darbības realizācijas rezultātā „... nav paredzamas būtiskas dabas parka „Piejūra” dabas lieguma zonas „Daugavgrīva” dabas vērtību pastāvēšanai un izplatībai nozīmīgu faktoru izmaiņas (gruntsūdeņu celšanās, teritorijas applūšana, jūras krasta izskalošana)” (skat. 218. lpp.). Līdz ar to pieejas kanāla kuģu ienākšanai Rīgas ostā rekonstrukcijas ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros netika veikti un nav nepieciešams veikt pētījumus, lai noskaidrotu iesāļā ūdens ieplūšanas iemeslus un apjomu.</p>

<p>analīžu datiem. Lieguma teritorijā nav arī hidroloģiskās novērošanas urbumu (5.pielikums, karte). Tādejādi, lai pierādītu, ka iesāļie Rīgas līča ūdeņi tiešām iespiežas zem krasta kāpu joslas lieguma teritorijā (zem saldūdens virsējā slāņa, jo ir blīvāki un smagāki), nepieciešami speciāli urbumi un gruntsūdens paraugu ņemšana analīzēm.</p> <p>Pētījumi, kas veikti citur pasaulē, viennozīmīgi liecina par to, ka spēcīgu jūras vēju un vētru laikā liels jūras sāļu daudzums ar sīkiem ūdens pilieniem ar vēju tiek pārnesti iekšzemē piekrastes joslā un ir viens no faktoriem, kas, iespējams, rada labvēlīgus apstākļus halofītu izplatībai.</p> <p>Ticamāks ir to botāniķu-pētnieku atzinums, ka "reto un aizsargājamo augu sugu atradņu krasa samazināšanās saistīta ar hidroloģiskā režīma izmaiņām (samazinās un aizaug mazās ūdenstilpes), ar straujo niedrāju izplatību un pieaugošo rekreācijas slodzi"(119.lpp.), arī ar pļavu aizaugšanu ar krūmiem, bet pastiprinātas jūras krasta erozijas rezultātā vētrās noskalotās priekškāpas smiltis tiek dzītas tālāk iekšzemē lieguma teritorijā, apberot pelēko kāpu, pļavu un krūmāju joslas.</p>	
---	--